

Σχεσιακός Λογισμός

Σχεσιακός Λογισμός

Σχεσιακό Μοντέλο

- Έννοιες
- Τυπικές Γλώσσες Ερωτήσεων

Σχεσιακή Άλγεβρα

Σχεσιακός Λογισμός Πλειάδων

Σχεσιακός Λογισμός Πεδίου

Γιατί σχεσιακό λογισμό;

- αδυναμία σχεσιακή άλγεβρας: περιγράφει τον τρόπο (τα βήματα) για να πάρουμε την απάντηση σε μια ερώτηση - δηλαδή, το **πως**
- στόχος: περιγραφή του **τι** θέλουμε
(βάση για QBE)

Στη **σχεσιακή άλγεβρα** έχουμε μια ακολουθία πράξεων (procedural) ενώ στον **σχεσιακό λογισμό** έχουμε **δηλωτικές εκφράσεις** (declarative μη διαδικαστικός τρόπος)

Δυο προσαρμογές (από που παίρνουν τιμές οι μεταβλητές):

- σχεσιακός λογισμός πλειάδων
- σχεσιακός λογισμός πεδίου

- Ισοδυναμία = ίδια εκφραστική δύναμη

όποια ανάκτηση μπορεί να προσδιοριστεί σε σχεσιακή άλγεβρα μπορεί και σε σχεσιακό λογισμό και αντιστρόφως

σχεσιακά πλήρης γλώσσα

Σχεσιακός Λογισμός Πλειάδων

- Ο **σχεσιακός λογισμός πλειάδων** βασίζεται στον προσδιορισμό ενός πλήθους τιμών πλειάδων:

«Δώσε μου τις πλειάδες που ικανοποιούν μια συνθήκη»

- Κάθε μεταβλητή έχει πεδίο τιμών μια σχέση μιας βδ

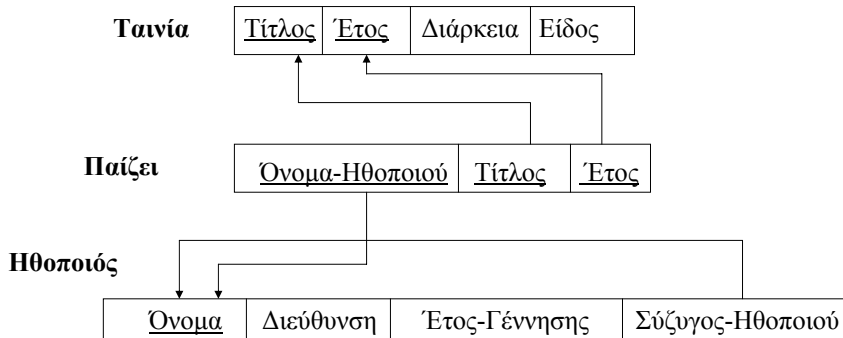
- $\{t \mid \text{COND}(t)\}$ (όπου t μεταβλητή πλειάδων)

t είναι μια μεταβλητή πλειάδων (σχέση) και $\text{COND}(t)$ είναι ένας τύπος (formula) που περιγράφει την t

Αποτέλεσμα είναι το σύνολο όλων των πλειάδων t για τις οποίες η συνθήκη $\text{COND}(t)$ είναι TRUE

π.χ., $\{t \mid \text{H}\theta\sigma\pi\omega\iota\acute{o}\varsigma(t)\}$

Παράδειγμα

Παράδειγμα

• $\{t \mid \text{COND}(t)\}$ (όπου t μεταβλητή πλειάδων)

πχ. οι ταινίες με διάρκεια πάνω από 100 λεπτά

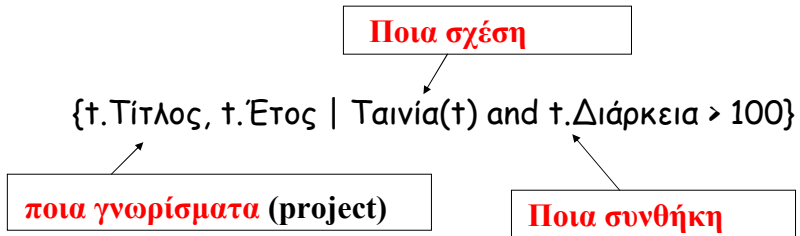
$\{t \mid \text{Ταινία}(t) \text{ and } t.\text{Διάρκεια} > 100\}$

επιλογή

μόνο ο τίτλος και το έτος

$\{t.\text{Τίτλος}, t.\text{Έτος} \mid \text{Ταινία}(t) \text{ and } t.\text{Διάρκεια} > 100\}$

προβολή

Τυπικός Ορισμός

$$\{t_1.A_1, t_2.A_2, \dots, t_n.A_n \mid \text{COND}(t_1, t_2, \dots, t_n, t_{n+1}, t_{n+2}, \dots, t_{n+m})\}$$

$t_1, t_2, \dots, t_{n+m}$: μεταβλητές πλειάδων

$A_1, A_2, \dots, A_n$: γνωρίσματα

COND μια συνθήκη ή **τύπος** του σχεσιακού λογισμού πλειάδων

Τυπικός Ορισμός (συνέχεια)

Ένας **τύπος** του σχεσιακού λογισμού πλειάδων αποτελείται από άτομα

Άτομα του σχεσιακού λογισμού πλειάδων:

• $R(t_i)$: R όνομα σχέσης, t_i μεταβλητή πλειάδων, προσδιορίζει ότι το πεδίο τιμών της πλειάδας είναι η σχέση R

• $t_i.A \text{ opt } t_j.B$

• $t_i.A \text{ opt } c$ ή $c \text{ opt } t_i.A$

opt : = < > ≠ ≤ ≥

c : σταθερά

A, B : γνωρίσματα

Τυπικός Ορισμός (συνέχεια)

Κάθε άτομο *αποτιμάται* σε true ή false (τιμή αληθείας) του ατόμου

Κάθε **τύπος** κατασκευάζεται από ένα ή περισσότερα άτομα

• Κάθε άτομο είναι ένας τύπος

• $(F1 \text{ and } F2)$

• $(F1 \text{ or } F2)$

• $\text{not}(F1)$

Τυπικός Ορισμός (συνέχεια)

Επίσης:

$$\cdot (\exists \tau) (\Phi)$$

$$\cdot (\forall \tau) (\Phi)$$

Ελεύθερη και δεσμευμένη μεταβλητή

Απλά, δεσμευμένη αν ποσοδεικτείται

Σχεσιακός Λογισμός Πλειάδων

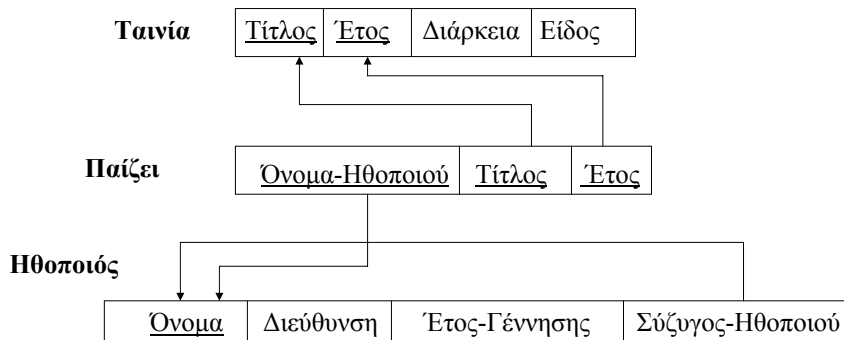
- Υπενθύμιση:
  - DeMorgan $P1 \text{ and } P2 \equiv \text{not} (\text{not}(P1) \text{ or } \text{not}(P2))$
  - implication: $P1 \Rightarrow P2 \equiv \text{not}(P1) \text{ or } P2$
  - Διπλή άρνηση:

$$(\forall \tau) P(\tau) \equiv \text{not} (\exists \tau) (\text{not } P(\tau))$$

‘every human is mortal : no human is immortal’

Παράδειγμα

Παράδειγμα

Παράδειγμα (επιλογή, προβολή): Τα ονόματα ηθοποιών που γεννήθηκαν μετά το 1980

```
{t.Όνομα |  
Ηθοποιός(t) and t.Έτος-Γέννησης > 1980}
```

Παράδειγμα

Παράδειγμα (συνένωση): Το όνομα και η διεύθυνση όλων των ηθοποιών που έπαιξαν στη ταινία «ΑΙ» του 2001

{t.Όνομα, t.Διεύθυνση |
Ηθοποιός(t) and
($\exists$ d) (Παίζει(d) and d.Τίτλος = 'ΑΙ' and d.Έτος = 2001 and
d.Όνομα-Ηθοποιού = t.Όνομα))}

Παράδειγμα

Παράδειγμα (διαφορά): Τα ονόματα ηθοποιών που δεν έπαιξαν στην ταινία American Beauty του 1999

{t.Όνομα |
Ηθοποιός(t) and (not ($\exists$ d) (Παίζει(d) and
d.Τίτλος = 'American Beauty' and d.Έτος = 1999 and
d.Όνομα-Ηθοποιού = t.Όνομα))}

Χρήση του $\forall$

Παράδειγμα

Παράδειγμα (διαφορά): Τα ονόματα ηθοποιών που δεν έπαιξαν στην ταινία *American Beauty* του 1999

Χρήση του $\forall$ Χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή, πρέπει να είναι true για όλες τις δυνατές πλειάδες
{t:Όνομα |
Ηθοποιός(t) and (($\forall$ d) (not(Παίζει(d)) or
(d.Όνομα-Ηθοποιού $\neq$ t. Όνομα or
d.Τίτλος $\neq$ 'American Beauty' and d.Έτος $\neq$ 1999))))}

Παράδειγμα

Για κάθε ηθοποιό το όνομα και τον τίτλο-έτος για όλες τις ταινίες στις οποίες παίζει μαζί με τον σύζυγο του/της

Ασφαλείς Εκφράσεις

Πρέπει να αποτιμάται σε πεπερασμένο αριθμό πλειάδων

Παράδειγμα μη ασφαλούς: $\{t \mid \text{not}(\text{H}\theta\text{o}\pi\text{o}\iota\acute{o}\varsigma(t))\}$

Πεδίο ορισμού μιας έκφρασης P: σύνολο τιμών που αναφέρονται στο P, δηλαδή οι τιμές που εμφανίζονται άμεσα στο P (ως σταθερές) και οι τιμές πλειάδων σχέσεων που εμφανίζονται στο P

Ασφαλής: τιμές στο αποτέλεσμα από το πεδίο ορισμού

Σχεσιακός Λογισμός Πεδίου

Σχεσιακός Λογισμός Πεδίων

Διαφορά από το σχεσιακό λογισμό πλειάδων: **οι μεταβλητές είναι απλές τιμές του πεδίου ορισμού των γνωρισμάτων**

$$\{x_1, x_2, \dots, x_n \mid \text{COND}(x_1, x_2, \dots, x_n, x_{n+1}, x_{n+2}, \dots, x_{n+m})\}$$

$x_1, x_2, \dots, x_n$: μεταβλητές πεδίου τιμών που παίρνουν τιμές από πεδία ορισμού γνωρισμάτων

COND μια συνθήκη ή **τύπος** του σχεσιακού λογισμού πεδίων

Σχεσιακός Λογισμός Πεδίων

Άτομα του σχεσιακού λογισμού πεδίου

• $R(x_1, x_2, \dots, x_n)$: R όνομα σχέσης n-οστού βαθμού

Για συντομία $\{x_1 x_2 \dots x_n \mid R(x_1, x_2, \dots, x_n)$

αντί του $\{x_1, x_2, \dots, x_n \mid R(x_1, x_2, \dots, x_n)$

• $x_i \text{ opt } x_j$

• $x_i \text{ opt } c$ ή $c \text{ opt } x_i$

Κάθε **τύπος** κατασκευάζεται από ένα ή περισσότερα άτομα

Παράδειγμα: Το όνομα και η διεύθυνση όλων των ηθοποιών που έπαιξαν στη ταινία «ΑΙ» του 2001

{t.Όνομα, t.Διεύθυνση |

Ηθοποιός(t) and

((∃ d) (Παίξει(d) and d.Τίτλος = 'ΑΙ' and d.Έτος = 2001 and
d.Όνομα-Ηθοποιού = t.Όνομα))}

πλειάδων

{o, d | Ηθοποιός(odes) and

((∃ q) (∃ r) (∃ s) (Ταινία(qrs) and r = 'ΑΙ' and s = 2001 and q = o))}

πεδίου

Ταινία	Τίτλος	Έτος	Διάρκεια	Είδος
---------------	--------	------	----------	-------

Παίζει	Όνομα-Ηθοποιού	Τίτλος	Έτος
---------------	----------------	--------	------

Ηθοποιός	Όνομα	Διεύθυνση	Έτος-Γέννησης	Σύζυγος-Ηθοποιού
-----------------	-------	-----------	---------------	------------------

Ταινία	Τίτλος	Έτος	Διάρκεια	Είδος
	P.	P.	> 120	

↙ επιλογή

Παίζει	Όνομα-Ηθοποιού	Τίτλος	Έτος
	Βουγιουκλάκη	P.	P.

Ηθοποιός	Όνομα	Διεύθυνση	Έτος-Γέννησης	Σύζυγος-Ηθοποιού
	P.		> 1980	

↘ προβολή

Ταινία	Τίτλος	Έτος	Διάρκεια	Είδος
	P.	P.	> 120	έγχρωμη

Στην ίδια γραμμή : AND

Ταινία	Τίτλος	Έτος	Διάρκεια	Είδος
	P.	P.		έγχρωμη
	P.	P.	> 120	

Σε διαφορετικές γραμμές: OR

Ταινία	Τίτλος	Έτος	Διάρκεια	Είδος
	_T	_E		έγχρωμη

Παίζει	Όνομα-Ηθοποιού	Τίτλος	_Έτος
	_O	_T	_E

Αποτέλεσμα	Όνομα	Τίτλος	Έτος
P.	_O	_T	_E